

Vejledning til det faglige arbejde med trivsel og handleplaner efter SMTTE-modellen

I Københavns Kommune arbejder vi med tidlig opsporing gennem TOPI. Når et barn ikke trives, skal der udarbejdes og igangsættes en handleplan for at sikre, at der bliver taget hånd om barnets trivsel. I denne forbindelse kan SMTTE-modellen, som kan findes i KbhBarn, fungere både som et konkret pædagogisk redskab og som en faglig refleksionsramme i arbejdet med at understøtte børns trivsel.

Modellen er et pædagogisk redskab, fordi den understøtter en systematisk og kontinuerlig tilgang til at arbejde med at videreudvikle den pædagogiske praksis i en konkret og praksisnær form. Ved hjælp af modellen får du og dine kollegaer gennemtænkt og planlagt nye pædagogiske tiltag i hverdagen, allerede inden arbejdet igangsættes.

Børns trivsel

Ifølge Dagtilbudsloven skal pædagoger arbejde med trivsel, men det er et vanskeligt begreb at definere entydigt. Trivsel er en subjektiv tilstand af velbefindende hos den enkelte. Samtidig er det en værdi og et ideal at stræbe efter, når man arbejder med børn, fordi trivsel og omsorg danner grundlaget for børns læring og udvikling.

Trivsel forudsætter gode relationelle og fysiske betingelser, og ifølge forskere på området har følgende faktorer betydning for, at personalet bedst muligt kan understøtte børns trivsel:

- Demokrati
- Tilhørsforhold til en gruppe
- Anerkendelse
- Organisering og rammer
- Etik og metoder

(Lind og Gregersen, 2010).

Som pædagog må du fokusere på, hvordan du sammen med dine kollegaer bedst muligt kan understøtte forudsætningerne for børnenes trivsel. Du skal være opmærksom på, i hvor høj grad du sikrer, at børnene oplever demokrati i dagtilbuddet, fx ved at blive inddraget i beslutningsprocesser, der vedrører dem.

Bliver børnene sikret en plads i fællesskabet, og oplever de sig som en betydningsfuld del af disse?

Børnene skal mødes anerkendende, og den måde, hverdagen organiseres på, skal tilgodese børnenes individuelle særkende og behov indenfor de givne rammer.

Sidst men ikke mindst er det væsentligt for at understøtte børns trivsel, at du som pædagog kan arbejde med børnenes ”nu” som en væsentlig faktor. Det vil sige, at du og dine kollegaer har en dynamisk pædagogisk praksis, der både består af planlagte aktiviteter, hverdagens betydningsfulde rutiner og af det, der optager børnene lige nu, og det, der opstår mere spontant i de nærværende relationer mellem børn og voksne.

Vær opmærksom på, at trivsel ikke er en metode, men en pædagogisk ambition!

Børneperspektiver

Som pædagog i dagtilbud arbejder du og dine kollegaer løbende med at prøve at forstå børns perspektiver, men der er forskellige tilgange til, hvordan dette arbejde gribes an, og nogle af dem kan være mere styrende end andre. Et forskningsbaseret bud på at forstå disse tilgange er at inddele dem i følgende tre forskellige måder at tænke og praktisere børneperspektiver på:

- Et udefra perspektiv, hvor pædagoger benytter deres forhånds viden og erfaringer til en generaliseret og kategoriseret forståelse af børnene.
- Et tilstræbt indefra perspektiv, hvor pædagoger forsøger at sætte sig ind i børnenes situation.
- Børns udtrykte oplevelser, holdninger og visioner, hvor pædagoger reelt spørger børnene, hvad de føler og mener.

(Hanne Warming, 2011)

Du kan være nysgerrig på, i hvor høj grad du og dine kollegaer benytter alle tre perspektiver i praksis, og hvilken viden perspektiverne hver især kan bidrage med.

SMTTE-modellen

De fem elementer, der arbejdes med i SMTTE-modellen, er følgende:

Sammenhæng – hvorfor vil vi? Hvad er vilkårene?

Mål – hvad vil vi?

Tiltag – hvordan gør vi? Metode overvejelser?

Tegn – hvad ser vi efter?

Evaluering – hvad fik vi ud af det? Dokumentations overvejelser?

Inden du går i gang med at justere og videreudvikle praksis, skal du og dine kollegaer gennemgå de fem elementer i modellen og ud for hvert element skriftligt redegøre for, hvad I konkret har tænkt jer med forløbet.

Det er så meningen, at jeres indledende didaktiske og pædagogiske overvejelser tilpasses løbende, mens I er i gang med arbejdet. På denne måde fungerer noterne som et procespapir, der bliver videreudviklet undervejs.

Når forløbet afsluttes og evalueres, kan I ud fra noterne se og genkalde jer, hvilke overvejelser I gjorde undervejs, og på hvilken baggrund I justerede og handlede ud fra.

Skriftligheden forpligter og er derved med til at fastholde kontinuiteten i arbejdet. Samtidig gør skriftligheden tankerne synlige og understøtter dermed jeres fælles fagsprog.

Undervejs justerer du og dine kollegaer forløbet, så det planlagte hele tiden sammenholdes med, hvad der fungerer i praksis under hensyntagen til den aktuelle kontekst. Dette er også med til at sikre, at I løbende reflekterer over og italesætter jeres praksis.

Hvis du fx ikke ser de tegn, som du håber på, så kan det være, at tiltagene skal justeres.

Når forløbet er afsluttet, skal det evalueres blandt andet ved hjælp af den selvvalgte dokumentation, som du og dine kollegaer har produceret undervejs.

Dagtilbuddet vælger selv, om det enkelte SMTTE-forløb skal fungere som et internt arbejdsredskab, eller om det også skal bruges til ekstern vidensdeling med andre involverede samarbejdsrelationer og/eller forældre.

På sigt kan ethvert dagtilbud få opbygget sin egen fælles vidensbank med færdige SMTTE-forløb, der kan give dig og dine kollegaer inspiration fra egen praksis til det fortløbende pædagogiske arbejde. Sådant en vidensbank kan også fungere som dokumentation for dele af det pædagogiske arbejde med handleplaner.

Et konkret eksempel på SMTTE-model fra praksis

Sammenhæng: I et integreret dagtilbuds vuggestuegruppe har man fire ældre børn, som ikke nåede at få en plads i børnehaven i løbet af sommerperioden, og derfor må de vente vinteren over på at komme videre i børnehaven. Personalet ved, at børnene kommer til at få plads i den samme børnehavegruppe.

Aktuelt leger disse fire børn ikke særlig meget med hinanden. Der er bekymring for børnenes manglende indbyrdes relationer, og hvordan det vil påvirke deres trivsel både nu i vuggestuen og senere i børnehaven.

Der er 13 vuggestuebørn i alt på stuen.

Mål: Personalet på stuen vil arbejde med at understøtte disse fire børns trivsel og udvikling, så længe de stadig er i vuggestuen. De vil styrke de fire børns relationer med hinanden og tilknytningen til børnehaven.

Samtidig forventer de også, at dette tiltag vil komme resten af vuggestuegruppens trivsel til gode.

Personalet vil gerne arbejde mere med at inddrage børnenes egne udtrykte oplevelser og holdninger i deres praksis.

Tiltag: Hver torsdag formiddag vil en af stuens pædagoger lave en særlig aktivitet med de fire ældste børn ud fra et tema, som børnene selv er med til at definere. De begynder med et maleforløb, som børnene er optagede af.

En anden formiddag i løbet af ugen vil en af stuens pædagoger tage de fire ældste børn med på besøg i børnehaven, så de lærer børnehavens børn og voksne bedre at kende.

Tegn: Personalet vil iagttage, om de fire ældste børn begynder at tale om børnehavens børn og voksne, og se, om de er glade for at komme på besøg. Personalet vil iagttage, om de fire ældste børn får en tættere relation med hinanden; om de leger mere med hinanden og opsøger hinanden oftere.

De vil også se efter tegn på, om børnene byder mere ind med idéer til aktiviteter, når de bliver opfordret til det.

Evaluering: Personalet vælger, at SMTTE-forløbet skal vare den tid, som børnene stadig er i vuggestuen (3-4 måneder). Hvert personale på stuen vil en gang om ugen lave tilføjelser og justeringer i SMTTE-modellen, som de skriver i elektronisk på KbhBarns hjemmeside.

På stuemøderne vil SMTTE-forløbet være et programpunkt.

De vil inddrage børnenes perspektiv ved at lade dem være medbestemmende for, hvilke aktiviteter de skal lave sammen, og de vil bede børnene om at tegne hinanden som en del af dokumentationen af forløbet.

Til den endelige evaluering vil de fremlægge forløbet på et personalemøde og give deres viden videre til kollegaerne illustreret ved deres elektroniske SMTTE-model og fotos fra besøg i børnehaven.

Næste gang nogle af de ældste børn ikke når at få en plads i børnehaven, vil denne handleplan ved hjælp af SMTTE kunne indgå som inspiration til, hvordan personalet kan arbejde med dette.

Referencer

Broström, Stig, Herring, Hanne og Nellemann Nielsen, Susanne (2010) *Liv og læring i vuggestuen – målrettet pædagogisk praksis med 0-3-årige børn*. Dafolo Forlag.

Lind, Unni og Gregersen, Thomas (2010) *Blommen i ægget - børns trivsel i daginstitutionen*. Dafolo Forlag.

Warming, Hanne (2011) *Børneperspektiv: hvorfor og i hvilken forstand? I: Børn som ligeværdige medspillere i socialt og pædagogisk arbejde*. Akademisk Forlag.